

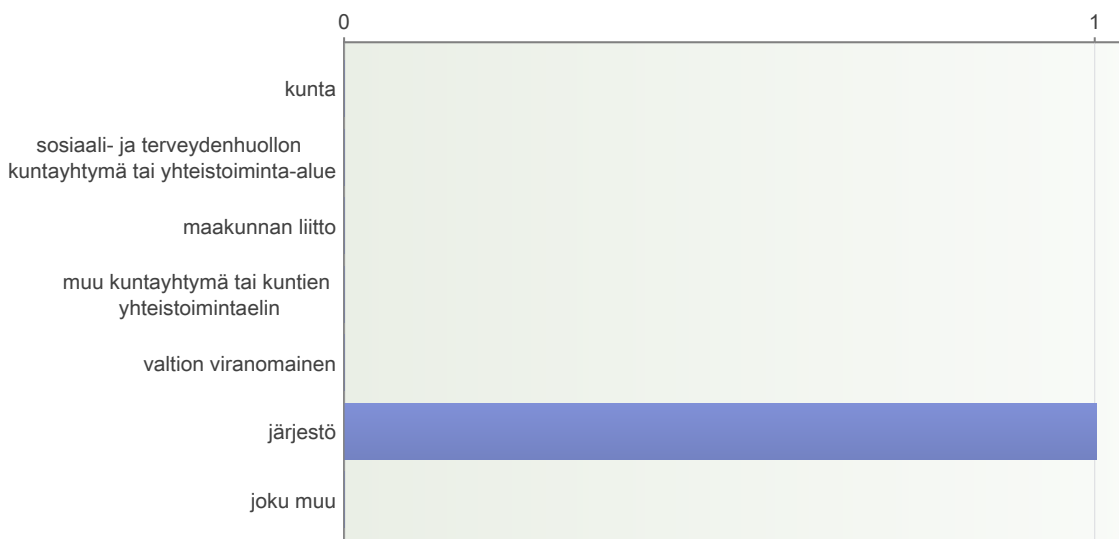
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyyntöä käsittelevä päivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Eläkeliitto ry	Anssi Kemppi	anssi.kemppi@elakeliitto.fi		

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaistasaatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Nykyinen pirstaleinen sosiaali- ja terveyspalvelujärjestelmä ei turvaa perustuslain mukaisia riittäviä sosiaali- ja terveyspalveluja asuinpaikasta riippumatta. Perusoikeuksien kannalta on kestävämpää, että asuinpaikka vaikuttaa siihen millaisia sosiaali- ja terveyspalveluita asukas saa. Uudistus nähdäksemme parantaa erityisesti pienten kuntien asukkaiden asemaa sosiaali- ja terveyspalveluiden asiakkaana ja näin kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja. Hyvinvointi- ja terveyserot ovat pitkälti sosioekonomisten ryhmien välisiä eroja. Valinnanvapauden ottaminen käyttöön kasvattaa parhaimmillaan palveluiden saatavuutta, mikä voi lisätä kustannuksia merkittävästi. On myös huomattava, että kaikki kansalaiset eivät pysty ottamaan valinnanvapauden edellyttämää kuluttajan roolia.

4. 2. Antaako esitys riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite? Jos ei, miten tavoitteen saavuttamisen edellytyksiä voitaisiin parantaa?

Vastaajien määrä: 1

- Suomi ikääntyy huimaa vauhtia. On arvioitu, että vuonna 2030 Suomessa on nyl 1,5miljoonaa yli 65-vuotiasta. Heidän joukossaan on entistä toimintakykyisempiä kansalaisia mutta ikääntyneiden määrän kasvaessa myös palveluiden tarve kasvaa väistämättä. Esitys auttane osaltaan kustannusten kasvun hillitsemisessä. Suurimpia säästöjä voidaan löytää tietojärjestelmiä yhtenäistämällä!
On syytä epäillä edistääkö esitykseen sisällytetty valinnanvapauden periaate kustannusten kasvua vai käykö päinvastoin?

5. 3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

- Maakuntalaissa säädetään asukkaiden osallistumisoikeuksista varsin kattavasti. Asukkailla on monia vaikuttamismahdollisuuksia myös maakuntavaalien välillä. Luvun 5 pykälässä 23 säädetäisiin yleisistä osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista maakunnissa. Säännöksen velvoittavasta sanamuodosta huolimatta suoran demokratian laajuus ja muodot jäisivät kuitenkin pitkälti maakunnan valtuuston päätettäviksi. Demokratian toteutumisen kannalta verotusoikeuden puuttuminen vähentää merkittävästi maakunnallista itsehallintoa.
Nyt uudistuksessa kaavaillaan maakunnan laajuisia vanhus- ja vammaisneuvostoja sekä nuorisovaltuustoja. Toisaalta, esityksessä todetaan hyvin, että nämä itsessään eivät ole riittävä vaikuttamiskeino, vaan eri väestöryhmien osallisuus- ja vaikuttamismahdollisuuksien toteutumisesta tulee maakunnan tasolla huolehtia myös muilla tavoin. Tällaisia muita tapoja voisivat olla esimerkiksi erilaiset käyttäjäkokemuksista kartoittavat asiakasraadit ym. joiden avulla käyttäjiltä itseltään kerättäisiin näkemyksiä erilaisten sote-palveluiden keskeisimmistä laatuksiteereistä. Eläkeliitto katsoo, että sekä vanhusneuvostoista että edellä mainituista muista vaikuttamiskeinoista olisi säädettävä tarkemmin kuin mitä lakiluonnokseen on kirjattu.

Koska Vaikuttamistoimielimet eivät olisi lakiesityksen 29 §:ssä tarkoitettuja maakunnan toimielimiä, jotka ovat maakunnan viranomaisia ja jotka voivat käyttää julkista valtaa, jää hyvin epäselväksi mikä vanhus- ja vammaisneuvostojen sekä nuorisovaltuutettujen todellinen päätös- ja vaikutusvalta sitten olisi. Uudistus vaikuttaa siis merkittävästi jäsenyhdistystemme ja sitä kautta edustamamme ihmisryhmän, ikääntyneiden suomalaisten vaikutusmahdollisuuksiin.

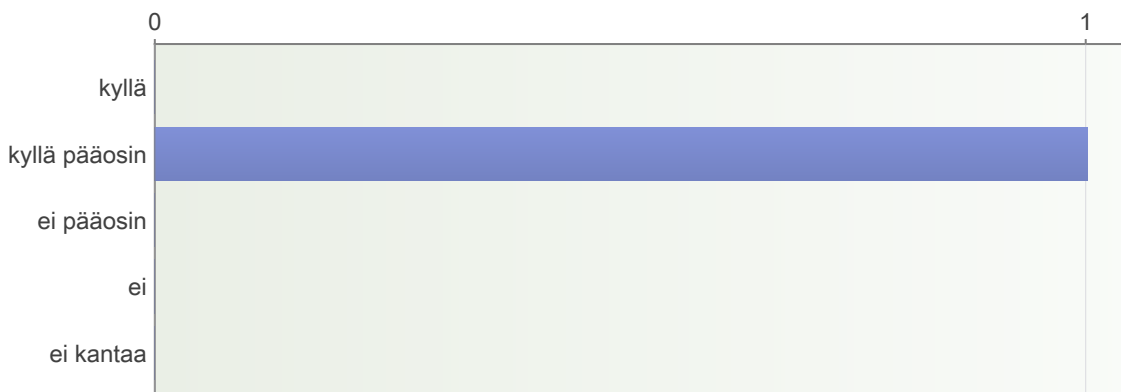
Eläkeliitto katsookin, että lakiluonnokseen tulisi nykyistä tarkemmin kirjata mahdollisuus vanhus- ja vammaisneuvostoille nimittää edustajansa maakunnallisiin toimielimiin! Näin voitaisiin taata neuvostoille tehokkaammat keinot vaikuttaa ja osallistua edustamiaan väestöryhmiä koskevaan päätöksentekoon. Koska lakiluonnoksen 23§: n mukaan maakunnan asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa maakunnan toimintaan, on maakuntavaltuuston on pidettävä huolta monipuolisista ja vaikuttavista osallistumisen mahdollisuuksista. Nyt kuitenkin vanhus- ja vammaisneuvostoja sekä nuorisovaltuustoa koskevat kirjaukset eivät erityisen hyvin tue tätä tavoitetta, sillä esityksessä todetaan, että vaikuttamistoimielimet eivät olisi 29 §:ssä tarkoitettuja maakunnan toimielimiä, jotka ovat maakunnan viranomaisia ja jotka voivat käyttää julkista valtaa. Niille ei siten voitaisi delegoida toimivaltaa. Maakuntahallituksen on lakiluonnoksen mukaan huolehdittava maakunnan vaikuttamistoimielinten toimintaedellytyksistä. Näiden vaikuttamistoimielinten jäsenet tulisi valita kuntalain 26—28§:ien mukaisten, maakunnan kunnissa toimivien vastaavien vaikuttamistoimielinten jäsenistä siten, että kustakin vaikuttamistoimielimestä valittaisiin vähintään yksi edustaja. Tällä korostettaisiin yhtäältä maakunta- ja kuntatason vaikuttamistoimielinten välistä yhteyttä sekä toisaalta kuntien vaikuttamistoimielinten tasapuolista edustusta. Tämä on kannatettava kirjaus!

On tärkeää, että maakunnallisissa vanhusneuvostossa on jatkossa edustus toimivista vanhusjärjestöistä. Ikääntyneet itse järjestöjensä kautta ovat heitä itseään koskevien asioiden parhaita asiantuntijoita.

Vaikuttamistoimielimille tulisi antaa riittävästi tietoja muun muassa ajankohtaisista hankkeista ja varata vaikuttamismahdollisuus päätösten valmistelussa. Lakiluonnoksessa esimerkkinä vaikuttamismahdollisuuksista on mainittu mm. lausuntojen antamismahdollisuus. Mahdollisuus lausuntojen ja kannanottojen antamiseen ei Eläkeliiton mielestä ole riittävä osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuus. Eläkeliitto vaatii, että lakiin kirjataan vanhus- ja vammaisneuvostoille sekä nuorisovaltuustoille mahdollisuus osallistua 35 §:n mukaisen maakuntastrategian laatimiseen!

6. 4. Muodostaako maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

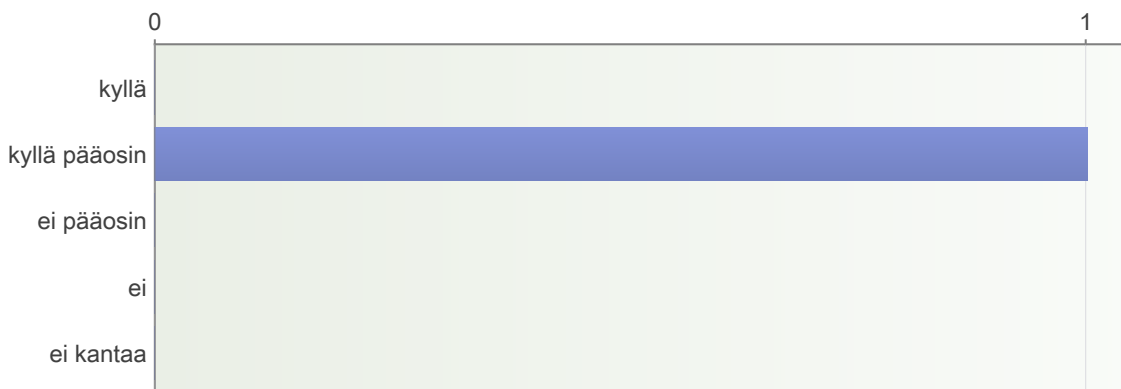
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

7. 5. Maakuntalain 2 luvussa määritellään maakunnan tehtävät. Onko maakunnalle esitetty tehtäväkokonaisuus uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

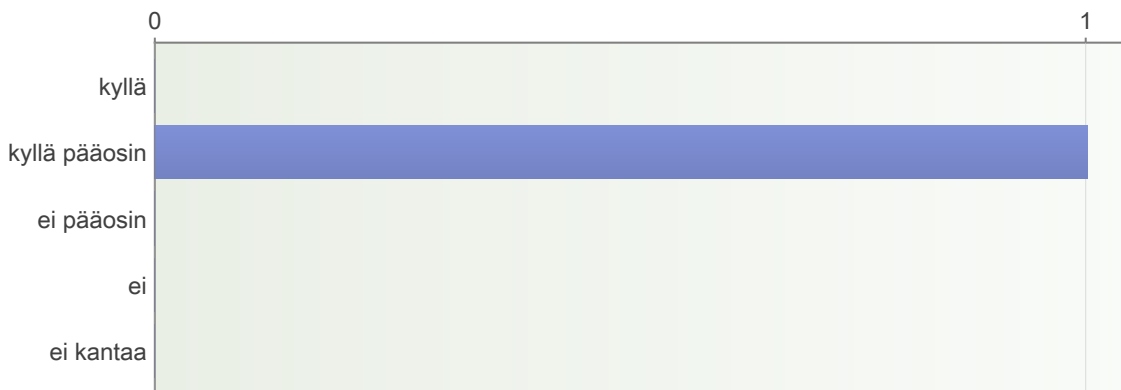
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

8. 6. Maakuntalain 5 luvussa säädetään maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Maakuntalaissa säädetään asukkaiden osallistumisoikeuksista varsin kattavasti. Asukkailla on monia vaikuttamismahdollisuuksia myös maakuntavaalien välillä. Luvun 5 pykälässä 23 säädettäisiin yleisistä osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista maakunnissa. Säännöksen velvoittavasta sanamuodosta huolimatta suoran demokratian laajuus ja muodot jäisivät kuitenkin pitkälti maakunnan valtuuston päätettäväksi. Osallistumisen näkökulmasta on tärkeää, että maakuntiin luodaan tarkoituksenmukainen luottamushallinto toimielimeneen, joka osallistaa myös palvelujen käyttäjät. Eläkeliitto katsoo, että ikääntyneiden kansalaisten vaikutus- ja osallistumismahdollisuuksia heitä itseään koskeviin asioihin on edistettävä erityisesti maakunnallisen vanhusneuvostorakenteen kautta. Vanhus - kuten vammaisneuvostoille pitää kuitenkin kirjata nyt esitettyä tarkemmin mahdollisuus vaikuttaa. Eläkeliitto katsoo, että vanhus- ja vammaisneuvostot sekä nuorisovaltuustot tulisi ottaa mukaan esim. maakuntastrategian laatimiseen - eikä vain jälkikäteisesti antaa niille mahdollisuus antaa asiasta lausuntoa

9. 7. Maakuntalain 9 luvussa säädetään maakunnan palvelulaitoksesta. Onko siitä esitetty säädettäväksi tuottamisen organisoinnin näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

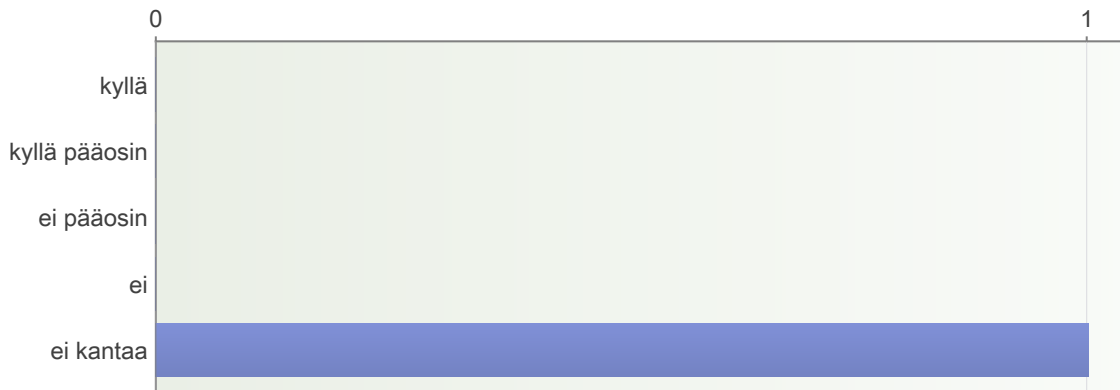
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

10. 8. Maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti maakuntalakiin ja maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko maakuntien rahoitusmalli ja maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

Vastaajien määrä: 1

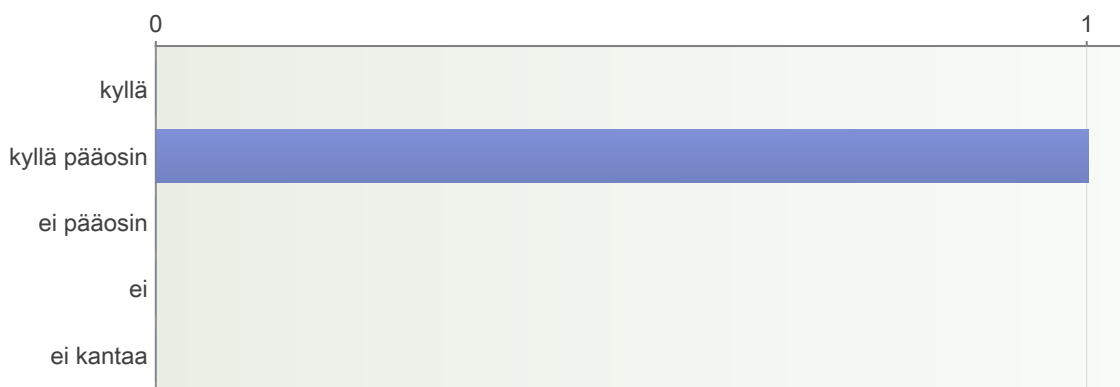
Avoimet vastaukset: ei kantaa

11. 9. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Ei vastauksia.

12. 10. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 4 §:ssä säädettäisiin palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta. Säännöksen mukaan palvelut on toteutettava väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita, mutta säännöksen mukaisten edellytysten täytyessä palveluja voidaan koota suurempiin kokonaisuuksiin. Onko säännös palvelujen saatavuuden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

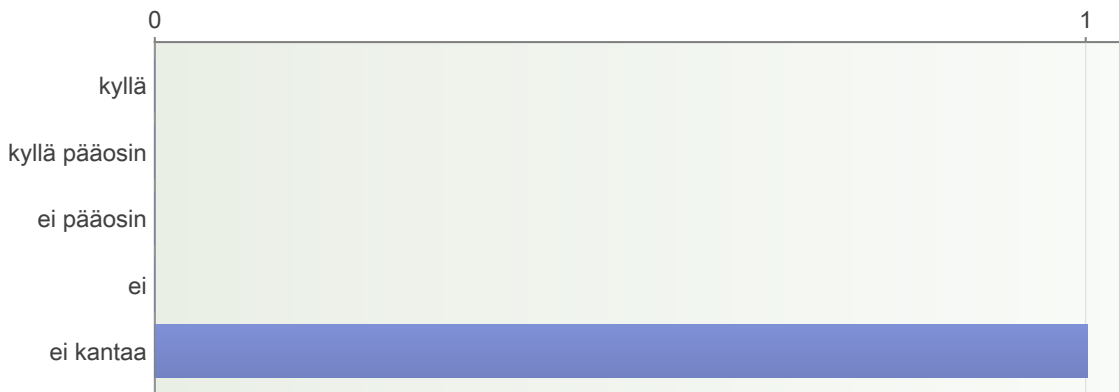

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Järjestämisvastuu on maakunnalla mutta varsinaiset palvelut on ikääntyneiden kansalaisten näkökulmasta tärkeitä saada ns. lähipalveluna. Keskeistä palveluiden järjestämisessä tulee olla potilasturvallisuuden varmistaminen - maakunnallisten ja jopa sitä laajempien kokonaisuuksien luominen on perusteltua esim harvinaisten sairauksien hoidossa. Näin varmistetaan riittävän asiantuntemuksen vahvistuminen.

13. 11. Maakunnat muodostavat 5 yhteistyöaluetta, joista kussakin on 3–4 maakuntaa. Yhteistyöalueeseen kuuluvat maakunnat laativat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaisen yhteistyösopimuksen. Siinä maakunnat sopivat keskinäisestä yhteistyöstä palvelujen järjestämisessä ja toteuttamisessa. Sopimus on oikeudellisesti maakuntia sitova. Onko sopimuksen sitovuus perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

14. 12. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaan laadittavassa yhteistyösopimuksessa on sovittava toimenpiteet palvelujen integraation varmistamiseksi. 23 §:n mukaisesti palvelun tuottajan velvollisuutena on valmistaa palveluketjujen integraation toteutuminen ja toimittava integraation edellyttämässä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Ovatko säännökset riittäviä asiakaslähtöisen integraation toteutumiseksi?

Vastaajien määrä: 1

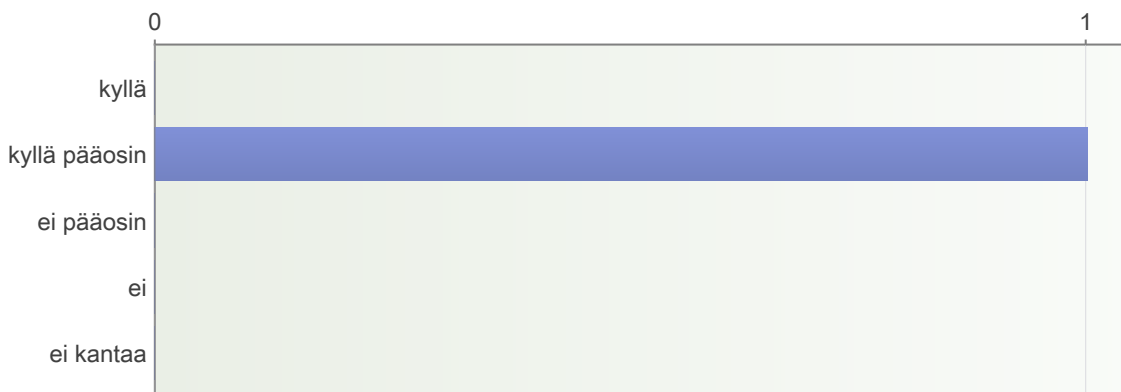

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- tietojärjestelmien ja maakunnallisten sote-rakenteiden tulee tukea integraation toteutumista paitsi erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon välillä, myös sosiaalihuollon ja terveydenhuollon välillä. Pelkillä säännöksillä ei asiakaslähtöistä integraatiota turvata, vaaditaan asenteidenmuutosta ja ammattiryhmien välistä aitoa yhteistyötä

15. 13. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain mukaan valtion ohjausta vahvistetaan sosiaali- ja terveystaloudessa (19 §, 4 luku, 6 luku). Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

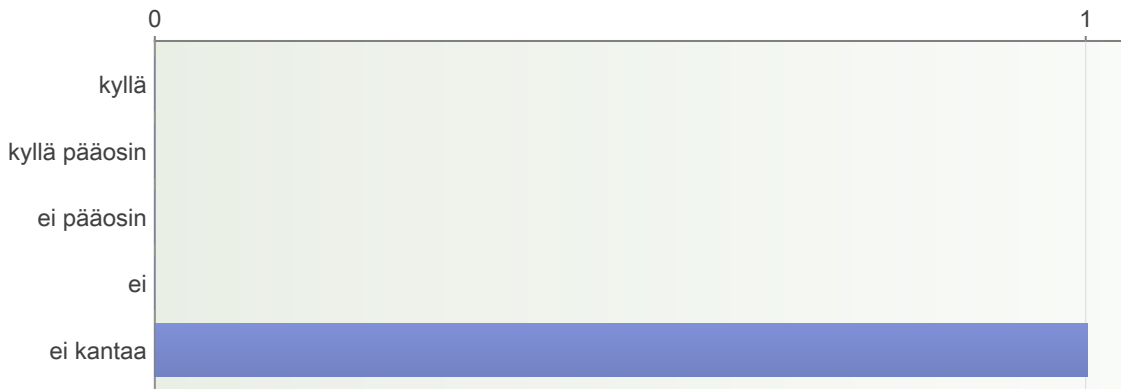

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- maakunnallinen itsehallinto mahdollistaa myös maakunnallisten erityispiirteiden huomioimisen. Toisaalta tarvitaan myös aiempaa vahvempaa valtion ohjausta, jolla pystytään puuttumaan kustannuskehitykseen ja epätoivottuihin, päällekkäisiin ja keskenään kilpaileviin ratkaisuihin

16. 14. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnan on omassa toiminnassaan erotettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen ja palvelujen tuottaminen. Onko järjestämisen ja tuottamisen erottaminen uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukaista?

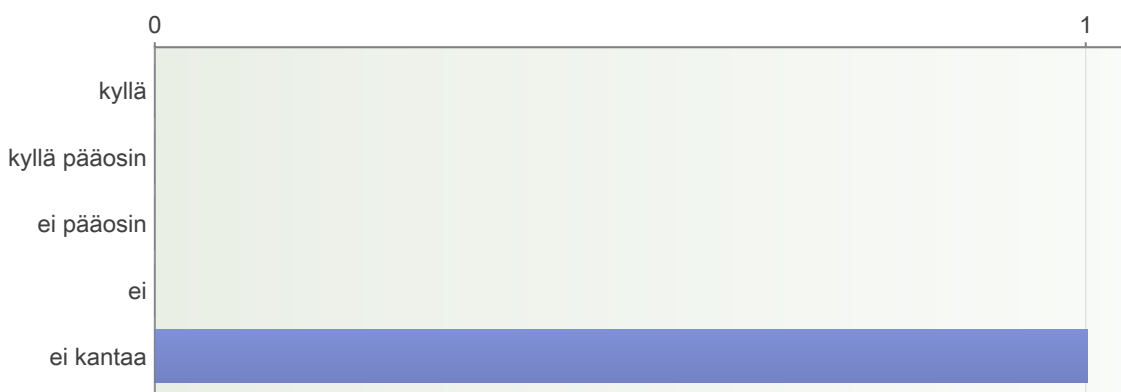
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

17. 15. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnalla on yhtiöittämisvelvollisuus maakunnan hoitaessa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä kilpailutilanteessa markkinoilla tai jos palvelut ovat valinnanvapautta koskevissa säännöksissä tarkoitetun laajan valinnanvapauden piirissä. Onko ratkaisu tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

18. 16. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Vastaajien määrä: 1

- sosiaali- ja terveysalan kansalaisjärjestöt tekevät niin valtakunnallisesti kuin maakunnallisesti ja paikallisesti merkittävää hyvinvointia ja terveyttä edistävää työtä. Yhdistystoiminta lähiyhteisöissä on merkittävä hyvinvoinnin lähde.
Tiedossamme on, että tällä hetkellä monissa kunnissa rahoitetaan sosiaali- ja terveydenhuollon budjetista paikallisten yhdistysten hyvinvointia ja terveyttä edistävää työtä avustusten turvin. Miten turvataan tälle työlle resurssit uudessa mallissa???

19. 17. Kysymys vain kunnille: Voimaanpanolaissa on tarkoitus säätää siitä, mihin maakuntaan kunnat kuuluvat uudistuksen tullessa voimaan. Katsotaanko kunnassanne, että sen tulee kuulua voimaanpanolain 5 §:ssä esitettyyn maakuntaan?

Ei vastauksia.

20. 18. Kysymys vain kunnille: Mikäli vastasitte edelliseen kysymykseen ei, mihin maakuntaan kunnan tulisi kuulua ja miksi? (Kunnan tulee toimittaa valtuuston päätösasiakirja sosiaali- ja terveysministeriöön)

Ei vastauksia.

21. 19. Väliaikaishallinnosta sekä väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävistä ja toimivallasta säädetään voimaanpanolain 2 luvussa. Onko väliaikaishallinnosta säädetty riittävällä tavalla?

Ei vastauksia.

22. 20. Voimaanpanolain 14 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Ei vastauksia.

23. 21. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan lakisääteisten kuntayhtymien koko omaisuus sekä kuntien irtain omaisuus siirtyy maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

Ei vastauksia.

24. 22. Jos vastasitte edelliseen kysymykseen ei tai ei pääosin, millä tavoin omaisuusjärjestelyt pitäisi toteuttaa?

Ei vastauksia.

25. 23. Voimaanpanolain 41 §:ssa säädettäisiin kunnan tuloveroprosentista vuosina 2019 – 2021. Pidätkö veronmaksajien yhdenvertaisen aseman näkökulmasta perusteltuna, että kuntien veroprosentteja esitetään rajoitettavaksi kolmen vuoden määräajaksi?

Ei vastauksia.

26. 24. Voimaanpanolain 42 §:n mukaan maakunnan on perustettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain tarkoittamat maakunnan palvelulaitoksen tytäryhtiöt, jotka tuottavat lailla erikseen säädetyn laajan valinnanvapauden piiriin kuuluvia palveluita siten, että yhtiöittäminen on toteutettu 31.12.2020. Onko esitetty siirtymäaika riittävä maakunnan yhtiömuotoisen tuotannon organisoimiseksi?

Ei vastauksia.

27. 25. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

Ei vastauksia.

28. 26. Valtio rahoittaa perustettavien maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Ei vastauksia.

29. 27. Maakuntien tuloja ovat valtion rahoitus (3 §) sekä asiakas- ja käyttömaksutulot (4 §). Lisäksi maakunnat voivat ottaa lyhytaikaista lainaa (3 §). Valtion rahoituksen kasvua rajoitetaan vuosittaisessa tarkistuksessa julkisen talouden kantokyvyn turvaamiseksi (6 ja 29 §). Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

Ei vastauksia.

30. 28. Ovatko maakuntien valtion rahoituksen määräytymisessä käytettävät palvelujen käyttöä kuvaavat tarvetekijät (luku 3, ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

Ei vastauksia.

31. 29. Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksessa siirrytään asteittain menoperusteisesta rahoituksesta tarveperusteiseen rahoitukseen. Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2019–2023 esitetty siirtymäaika (27 – 28 §) riittävä?

Ei vastauksia.

32. 30. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Ei vastauksia.

33. 31. Pidättekö esitettyjä tapoja maakuntajaon muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena? (erityisesti maakuntajakolain 2 ja 10 §)

Ei vastauksia.

34. 32. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntajakolaista.

Ei vastauksia.

35. 33. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt ja muut muutokset hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 24 §, 27§ 27 b§ ja 55§)?

Ei vastauksia.

36. 34. Ovatko valtionosuuskriteerit (ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen -kriteeri) sekä niiden painotukset perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 3 §)?

Ei vastauksia.

37. 35. Vapaamuotoiset huomiot hallituksen esityksen valtionosuuskokonaisuudesta.

Ei vastauksia.

38. 36. Pidättekö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä valtion verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

Ei vastauksia.

39. 37. Vapaamuotoiset huomiot verolaeista.

Vastaajien määrä: 1

- Hallitus on linjannut, ettei verotus kiristy sote-uudistuksen myötä. Jos tästä periaatteesta pidetään kiinni ja samalla tavoitellaan kustannusten kasvun hillitsemistä, Eläkeliitto pelkää, että asiakasmaksut väistämättä nousevat.

Jos sote-palveluiden kustannukset kerättäisiin veroilla jakautuisi maksurasitus kaikille kansalaisille. Nyt uhkakuvana on, että paljon palveluita käyttävät pienituloiset ja pitkäaikaissairaat - usein ikääntyneet - kansalaiset kantavat kohtuuttoman taakan palveluiden rahoituksesta.

40. 38. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Ei vastauksia.

41. 39. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Ei vastauksia.

42. 40. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

Ei vastauksia.

43. 41. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Eläkeliitto edustaa 420 yhdistyksensä ja niiden 130 000 henkilöjäsenen kautta merkittävää osaa ikääntyneistä suomalaisista. Konkreettisimmin uudistus näkyy tulevissa maakunnallisissa vanhusneuvostoissa, jotka ovat uusi osallistamisen ja vaikuttamisen kanava maakuntien ikääntyneille asukkaille. On tärkeätä, että ikääntyneitä edustavilla järjestöillä on mahdollisuus nimetä edustajansa maakunnallisiin vanhusneuvostoihin.

44. 42. Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoritua lakisääteisistä tehtävistä uudistuksen voimaan tultua?

Ei vastauksia.

45. 43. Mihin aiheeseen/aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistusten alueelliseen toteutukseen (voitte valita usemman vaihtoehdon)?

Ei vastauksia.

46. 44. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Tähän asti ikääntyneiden kuntalaisten vaikutus- ja osallistumismahdollisuuksia heitä itseään koskeviin asioihin on edistetty erityisesti kunnallisen vanhusneuvostorakenteen kautta. Kokemukset kunnallisista vanhusneuvostoista ovat osoittaneet, että vanhusneuvoston todellinen vaikutusvalta on hyvin rajallinen. Nyt uudistuksessa kaavaillaan maakunnan laajuisia vanhus- ja vammaisneuvostoja sekä nuorisovaltuustoja. Toisaalta, esityksessä todetaan hyvin, että nämä itsessään eivät ole riittävä vaikuttamiskeino, vaan eri väestöryhmien osallisuus- ja vaikuttamismahdollisuuksien toteutumisesta tulee maakunnan tasolla huolehtia myös muilla tavoin. Tällaisia muita tapoja voisivat olla esimerkiksi erilaiset käyttäjäkokemusta kartoittavat asiakasraadit ym. joiden avulla käyttäjiltä itseltään kerättäisiin näkemyksiä erilaisten sote-palveluiden keskeisimmistä laatuksiteereistä. Eläkeliitto katsoo, että sekä vanhusneuvostoista että edellä mainituista muista vaikuttamiskeinoista olisi säädettävä tarkemmin kuin mitä lakiluonnokseen on kirjattu.

Koska Vaikuttamistoimielimet eivät olisi lakiesityksen 29 §:ssä tarkoitettuja maakunnan toimielimiä, jotka ovat maakunnan viranomaisia ja jotka voivat käyttää julkista valtaa, jää hyvin epäselväksi mikä vanhus- ja vammaisneuvostojen sekä nuorisovaltuutettujen todellinen päätös- ja vaikutusvalta sitten olisi. Uudistus vaikuttaa siis merkittävästi jäsenyhdistystemme ja sitä kautta edustamamme ihmisryhmän, ikääntyneiden suomalaisten vaikutusmahdollisuuksiin.

Eläkeliitto katsookin, että lakiluonnokseen tulisi nykyistä tarkemmin kirjata mahdollisuus vanhus- ja

vammaisneuvostoille nimittää edustajansa maakunnallisiin toimielimiin! Näin voitaisiin taata neuvostoille tehokkaammat keinot vaikuttaa ja osallistua edustamiaan väestöryhmiä koskevaan päätöksentekoon.

Koska lakiluonnoksen 23§: n mukaan maakunnan asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa maakunnan toimintaan, on maakuntavaltuuston on pidettävä huolta monipuolisista ja vaikuttavista osallistumisen mahdollisuuksista. Nyt kuitenkin vanhus- ja vammaisneuvostoja sekä nuorisovaltuustoa koskevat kirjaukset eivät erityisen hyvin tue tätä tavoitetta, sillä esityksessä todetaan, että vaikuttamistoimielimet eivät olisi 29 §:ssä tarkoitettuja maakunnan toimielimiä, jotka ovat maakunnan viranomaisia ja jotka voivat käyttää julkista valtaa. Niille ei siten voitaisi delegoida toimivaltaa. Maakuntahallituksen on lakiluonnoksen mukaan huolehdittava maakunnan vaikuttamistoimielinten toimintaedellytyksistä. Näiden vaikuttamistoimielinten jäsenet tulisi valita kuntalain 26—28§:ien mukaisten, maakunnan kunnissa toimivien vastaavien vaikuttamistoimielinten jäsenistä siten, että kustakin vaikuttamistoimielimestä valittaisiin vähintään yksi edustaja. Tällä korostettaisiin yhtäältä maakunta- ja kuntatason vaikuttamistoimielinten välistä yhteyttä sekä toisaalta kuntien vaikuttamistoimielinten tasapuolista edustusta. Tämä on kannatettava kirjaus!

On tärkeää, että maakunnallisissa vanhusneuvostossa on jatkossa edustus toimivista vanhusjärjestöistä. Ikääntyneet itse järjestöjensä kautta ovat heitä itseään koskevien asioiden parhaita asiantuntijoita.

Vaikuttamistoimielimille tulisi antaa riittävästi tietoja muun muassa ajankohtaisista hankkeista ja varata vaikuttamismahdollisuus päätösten valmistelussa. Lakiluonnoksessa esimerkkinä vaikuttamismahdollisuuksista on mainittu mm. lausuntojen antamismahdollisuus. Mahdollisuus lausuntojen ja kannanottojen antamiseen ei Eläkeliiton mielestä ole riittävä osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuus. Eläkeliitto vaatii, että lakiin kirjataan vanhus- ja vammaisneuvostoille sekä nuorisovaltuustoille mahdollisuus osallistua 35 §:n mukaisen maakuntastrategian laatimiseen!

47. 45. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Ei vastauksia.